

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa T. J.

przeciwko U. w T.

o dopuszczenie do pracy i ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 17 kwietnia 2019 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Spółecznych w B.

z dnia 9 listopada 2017 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 lutego 2016 r. Rektor U. w T. na podstawie art. 147 ust. 1 i art. 148 ust. 1 ustawy z 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r. poz. 572 ze zm., dalej jako Prawo o szkolnictwie wyższym lub ustawa) zawiesił T. J. (powód) w pełnieniu obowiązków nauczyciela akademickiego, w tym w szczególności w pełnieniu obowiązków Dziekana Wydziału [...] U. w T. (pozwany) oraz Kierownika Katedry [...] na okres sześciu miesięcy, a także obniżył powodowi wynagrodzenie do połowy od 1 marca 2016 r. do czasu upływu zawieszenia.

W wyniku wniesienia przez powoda powództwa Sąd Rejonowy w T. wyrokiem z 27 października 2016 r., IV P [...] stwierdził, że powodowi w okresie od 1 marca do 31 sierpnia 2016 r. przysługiwało wynagrodzenie w pełnej wysokości oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z 9 listopada 2017 r., VI Pa [...] Sąd Okręgowy w B. w skutek apelacji obu stron zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że oddalił powództwo oraz apelację powoda i obciążył go kosztami postępowania.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając go w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na potrzebie wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie art. 147 ust. 1 oraz art. 148 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym z uwagi na niski poziom legislacyjny powyższych przepisów, powodujący niejasności w ich stosowaniu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany wniósł o odrzucenie skargi kasacyjnej, ewentualnie o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Jak trafnie zwrócono uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną, powód zaskarżył apelacją wyrok Sądu pierwszej instancji w części, „co do punktu II w zakresie oddalenia żądania powoda o ustalenie bezzasadności obniżenia wynagrodzenia z kwoty 16.710 zł brutto do kwoty 7000 zł brutto za okres od 1 marca 2016 r. do 31 lipca 2016 r.” (k. 297). Ponadto w petitum apelacji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku „w punkcie I poprzez ustalenie, że w okresie od 1 marca 2016 r. do 31 lipca 2016 r. wynagrodzenie powoda [...] nie uległo obniżeniu i przysługiwało mu kwocie [...]” (k. 299). Tak wyznaczony przez pełnomocnika powoda zakres zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji oznacza, że przedmiotem kontroli Sądu drugiej instancji uczyniono decyzję rektora pozwanego w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia przysługującego powodowi w

okresie zawieszenie w pełnieniu obowiązków nauczyciela akademickiego (art. 148 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym), a nie decyzję rektora pozwanego o samym zawieszeniu w pełnieniu obowiązków (art. 147 ust. 1). Wstępnym warunkiem fakultatywnego obniżenia wynagrodzenia na podstawie art. 148 Prawa o szkolnictwie wyższym jest bowiem zawieszenie nauczyciela akademickiego. Tak też skonstruowana została decyzja rektora pozwanego, w której punkcie 1 zawarte jest rozstrzygnięcie o zawieszeniu powoda a w punkcie 2 rozstrzygnięcie o obniżeniu wynagrodzenia na czas zawieszenia (k. 11).

W rezultacie tak wyznaczonego przez powoda zakresu kognicji Sądu drugiej instancji, na etapie oceny występowania publicznoprawnego interesu w przyjęciu skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania należy ocenić, czy wykazano spełnienie przesłanki „potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości” wyłącznie w odniesieniu do art. 148 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym. Ewentualne wątpliwości w przedmiocie wykładni art. 147 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym (przesłanek decyzji o zawieszeniu) nie mogą podlegać kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym z racji niezaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji w tym zakresie.

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 r. nr 12, poz. 211). Budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia - mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Rzeczą skarżącego jest także wykazanie, że określony przepis prawa wywołuje poważne wątpliwości interpretacyjne przy zastosowaniu różnych metod wykładni, uwzględnieniu dorobku doktryny oraz orzecznictwa sądów. Ponadto o potrzebie wykładni prawa nie decyduje różna interpretacja lub zastosowanie przepisów przez sąd pierwszej i drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02, niepublikowane).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na potrzebę dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisu o treści „Wynagrodzenie zasadnicze nauczyciela akademickiego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu najwyżej do połowy, a tymczasowo aresztowanego ulega obniżeniu najwyżej do połowy, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują dodatki do wynagrodzenia”. W uzasadnieniu tej potrzeby pełnomocnik powoda poprzestał na wskazaniu na konieczność „zasadniczej prawnej refleksji [...] zagadnienia proporcjonalności w stosowaniu tak drastycznego środka”, gdy w postępowaniu dyscyplinarnym rzecznik domaga się wymierzenia kary nagany. Podniósł także, że Prawo o szkolnictwie wyższym nie określa w ogóle kryteriów, którymi powinien kierować się rektor przy obniżaniu wynagrodzenia zasadniczego. Z powyższego wynika, że wniosek o przejęcie skargi kasacyjnej zawarty w skardze powoda nie spełnia wymagań sformułowanych w dotychczasowym orzecznictwie, ponieważ nie wynika z niego, by art. 148 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym wywoływał jakiegokolwiek wątpliwości interpretacyjne. Powód wskazuje jedynie, że interpretacja dokonana przez Sąd drugiej instancji jest dla niego niekorzystna, co nie uzasadnia przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania.

Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że wbrew wywodom skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie nie wystąpiły między Sądami obu instancji różnice w zakresie wykładni art. 148 ust. 1 ustawy, lecz w ocenie sytuacji materialnej i poziomu wydatków powoda. Nie są to zaś wątpliwości natury interpretacyjnej a aplikacyjnej. Ich rozstrzygnięcie nie jest zaś objęte przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wreszcie, na etapie przedsądu Sąd Najwyższy weryfikuje (wstępnie i niewiążąco dla składu orzekającego merytorycznie), czy powołana przez skarżącego przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwala na rozstrzygnięcie podniesionego w niej problemu prawnego na etapie merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. W sytuacji, gdy podstawa skargi kasacyjnej powoda obejmuje zarzut naruszenia „art. 147 ust. 1 i art. 148 ust. 1

Prawa o szkolnictwie wyższym – poprzez jego błędną wykładnię”, na etapie merytorycznego rozpoznawania skargi nie jest możliwe rozstrzygnięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych dotyczących art. 148 ust. 1 ustawy, skoro zarzut jego naruszenia został połączony z art. 147 ust. 1 tej ustawy, który to przepis normuje zupełnie inne kwestie.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że nie można art. 148 ust. 1 ustawy naruszyć przez błędną wykładnię polegającym na „błędym ustaleniu przez Sąd odwoławczy kryteriów oceny stopnia akceptowalnego pogorszenia się sytuacji materialnej zawieszonego pracownika naukowego”, gdyż tego rodzaju wzorzec normatywny nie wynika z tego przepisu. Konieczne jest poszukiwanie granic swobodnego uznania rektora w innych przepisach, co w sytuacji związania Sądu Najwyższego podstawami skargi ograniczonymi tylko do art. 148 ust. 1 ustawy uniemożliwia ewentualną realizację przez sąd kasacyjny roli wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że Sądy obu instancji wykorzystały przy wykładni art. 148 ust. 1 ustawy wskazówki interpretacyjne sformułowane w tym zakresie w piśmiennictwie, w szczególności zaś te wskazujące na konieczność dokonywania indywidualnej oceny sytuacji materialnej zawieszonego nauczyciela akademickiego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zawarto wywód wyjaśniający, dlaczego Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego w przedmiocie poziomu wydatków, jakie należy uwzględniać przy ocenie proporcjonalności decyzji rektora o obniżeniu wynagrodzenia zasadniczego wypłacanego w okresie zawieszenia. Sąd kasacyjny jako sąd prawa nie jest uprawniony do ingerencji w tego rodzaju oceny dokonane przez sąd rozpoznający sprawę merytorycznie, gdyż nie jest sądem trzeciej instancji.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.